

**Projev Miloše Vystrčila,
předsedy Senátu Parlamentu ČR,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Senát Parlamentu České republiky,
27. ledna 2023**

Vážení přeživší a Vaši blízcí,
vážení zástupci židovských obcí a romské komunity,
vážená paní předsedkyně Poslanecké sněmovny, vážený pane ministře,
vážení zástupci diplomatických misí,
vážení ústavní činitelé,
vážený pane vrchní rabíne, vážený pane kardinále,
vážení zástupci dokumentačních a paměťových institucí,
vážení televizní diváci,
vítejte v Hlavním sále českého Senátu.

Scházíme se zde 27. ledna již po osmnácté. Dnes si připomínáme Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinů proti lidskosti. Je to přesně 78 let, kdy byl Rudou armádou osvobozen koncentrační a vyhlazovací tábor Osvětim. V tom okamžiku došlo poprvé k tomu, že byla zcela obnažena brutalita, se kterou bylo se Židy a dalšími zacházeno ve vyhlazovacích táborech. My jsme tady dnes proto, abychom si to připomněli, a důvodů je hned několik.

Tím prvním je, že musíme pečovat o historickou paměť. Naše paměť totiž má dvě vlastnosti. Tou první je, že si dokážeme vybavit události, které se staly. A tou druhou je, že zapomínáme. A většinou to bývá tak, že si v paměti uchováваме to, co bylo příjemné a zapomínáme to, co bylo nepříjemné. To je velmi nebezpečné, protože historie je nepostradatelná učitelka. Historie je to, co musíme dnes a denně znát a učit se. Není správné a není možné dělat tlusté čáry. Tlustá čára je totiž hráz, která by mohla zastavit řeku poznání a poučení. A to nesmíme připustit, neboť bychom na to mohli v současnosti, a zejména potom v budoucnosti, doplatit.

Tím druhým důvodem, proč si připomínáme Den památky obětí holocaustu je, že totalita, autoritářství a nenávist nejsou minulostí. Kousek od nás, na Ukrajině, jsou dnes vraždění nevinní civilisté. Kousek od nás Putinův režim nadále šíří antisemitské výroky, i proti nejvyšším politickým představitelům, jako je například Volodymyr Zelenskyj. Kousek od nás Putinův režim brání ruským rodinám se židovským původem, aby odešli ze země, a to nejen do Izraele.

Co se týče nenávisti, není jen výsadou totalitních a autoritativních režimů. Nenávist můžeme registrovat i u nás, v našich svobodných a demokratických zemích. Vzpomeňme například na projev nenávisti, který stál život dva mladé lidi na Slovensku v říjnu roku 2022. Proto nezapomínejme –

totalita, autoritářství a nenávisť žije. A co může způsobit, všichni víme. Všichni víme, co jsme odhalili 27. ledna 1945 při osvobození Osvětimi.

Tím třetím důvodem, proč si dnes Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti připomínáme, je to, abychom si uvědomili, že osudy a slova jsou mocnou zbraní. A jsou tady mezi námi lidé, kteří mají velmi tragické osudy, kteří ale přesto jsou ochotni se o ně podělit a ostatní poučit. Jsou tady mezi námi lidé, jejichž slovo má veliký význam. A je potřeba toho využívat i v případě, kdy si připomínáme tu část historie, na kterou pyšný být nemůžeme. Jsem velmi rád, že se český Senát připojil akci „We Remember“ a společně jsme si před zasedáním schůze Senátu připomněli, že události, které se staly za druhé světové války, události, které jsou plné antisemitismu, které znamenaly vyhlazení a smrt spousty lidí, je třeba si připomínat a je třeba se z nich poučit.

Na závěr si dovoluji říci, že Izrael uděluje titul Spravedlivý mezi národy. Tento titul je udělován lidem nežidovského původu, kteří pomohli Židům překonávat utrpení nebo zachránili život za druhé světové války. My dneska žijeme v době, kdy většinou nejsme nuceni zachraňovat životy jiných. Ale přesto si myslím, že titul Spravedlivý mezi národy by pro nás měl být inspirací. Ti lidé, kteří zachraňovali Židy, riskovali své vlastní životy. Po sobě to dnes chtít nemusíme. Ale to, co bychom po sobě měli chtít, abychom byli spravedlivými, je to, abychom dokázali pomoci těm, jejichž životy jsou ohroženy, kteří dnes jsou v mnohem těžší situaci, než jsme my. A jsou to například Ukrajinci, na které bychom měli myslet. Jsou to například Židé v Rusku. A jsou to třeba i příslušníci sexuálních menšin. Pokud chceme být spravedliví, potom bychom na to měli myslet a měli bychom se nechat titulem Spravedlivý mezi národy v tomto smyslu inspirovat. Proto nám všem přeji, abychom to dokázali, abychom dokázali nemyslet jenom na sebe, ale myslet i naše okolí. Protože jedině pokud toto dokážeme, pokud se takto budeme chovat, potom skutečně budeme žít ve světě, který je spravedlivý ke všem a který všem umožní, aby se realizovali a žili svobodně a demokraticky.

Děkuji vám za pozornost.